KULUTTAJALIITTO
KONSUMENTFÖRBUNDET

LAUSUNTO 8.5.2023

EDUSKUNNAN TALOUSVALIOKUNNALLE

U3/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta sähkön markkinamallia koskevaksi lainsäädännöksi

Kuluttajaliitto ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto otsikkoasiassa.

Kuluttajaliitto kannattaa komission ehdotuksessa sähkön markkinamallia koskevaksi lainsäädännöksi esitettyjä tavoitteita ja toimia ennen kaikkea siltä osin kuin niillä tavoitellaan kuluttajien aseman ja kuluttajansuojan parantamista sähkömarkkinoilla. Erityisen tärkeää on pyrkiä aktiivisin toimin muuttamaan sähkömarkkinoita siten, että kuluttajilla olisi niin normaalioloissa kuin kriisitilanteissakin saatavilla tarpeisiinsa sopivin sopimusehdoin (riittävä valinnanmahdollisuus) kohtuuhintaista sähköenergiaa. Viime aikojen energiakriisi on tehnyt selväksi sen, etteivät sähkömarkkinat toimi kriisitilanteessa tavalla, joka turvaisi kuluttajille kohtuuhintaisen energiansaannin tai monipuolisen sopimusvaihtoehtojen kokonaisuuden. Tästä esimerkkinä mainittakoon ne useat kymmenet tuhannet kotitaloudet, jotka pitkälti olosuhteiden pakosta (epävarmuus, vähäiset sopimusvaihtoehdot, osin aggressiivinenkin markkinointi) päätyivät tekemään pitkän määräaikaisen sähkösopimuksen kalliilla (yli 30 s/kWh) energiakriisin ollessa voimakkaimmillaan ja ovat nyt sidottuja pitkäksi aikaa sähkön markkinahinnan jo ollessa huomattavasti alhaisempi. Talousvaliokunta on tämän ongelman huomioinut sähköhyvitystä koskevassa mietinnössään keväällä 2023. Kriisitilanteita varten on syytä luoda toimivat mekanismit jo etukäteisesti, jotta tukitoimet voidaan kohdistaa oikeudenmukaisesti ja oikea-aikaisesti.

Kuluttajaliitto pitää hyvänä myös ehdotettuja toimia, joilla kotitalouksien aktiivista asemaa energiamarkkinoilla pyritään parantamaan. Samoin liitto kannattaa toimia, joilla mahdollistetaan kotitalouksille useamman sähkösopimuksen toteuttaminen samaan käyttöpaikkaan.

Kuluttajaliitto pitää U-kirjelmässä esitettyjä valtioneuvoston kantoja edellä käsiteltyihin asioihin pääosin hyvinä ja katsoo, että Suomen tulee aktiivisesti EU-tasolla edistää sähkömarkkinoiden parempaa toimivuutta ja kuluttajien aseman parantamista.

Helsingissä 8. päivänä toukokuuta 2023

Tiina Vyyryläinen

Vaikuttamistyön päällikkö, OTK